

Grondwater, wie doet wat?

Grondwater, wie doet wat?

Inhoud

1	Wat is grondwater?	3
2	Wat kunt u zelf doen?	3
3	Wat kan de gemeente voor u betekenen?	4
4	Wat is de rol van van het waterschap?	6
5	Wat doet de provincie?	7
6	Meer weten?	8

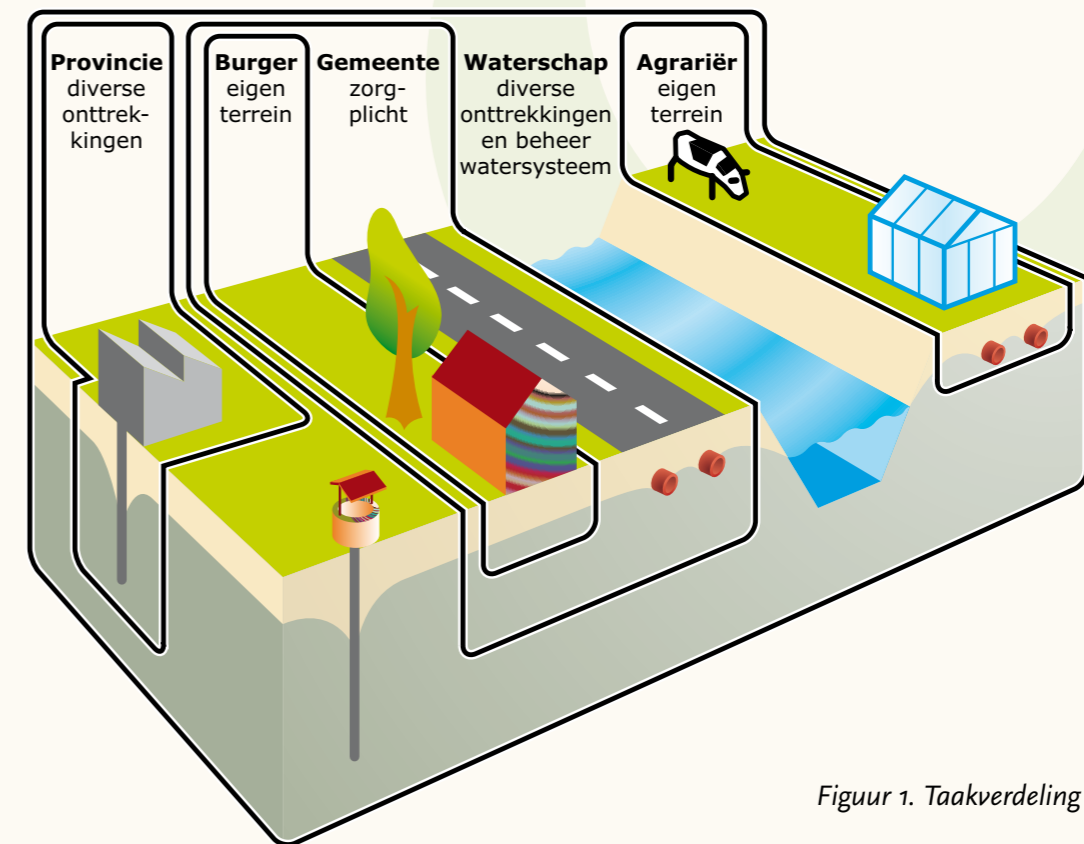

1 Wat is grondwater?

Grondwater is - de naam zegt het al - water onder het grondoppervlak. Normaal gesproken is het dus niet zichtbaar. Maar door een te hoge of te lage grondwaterstand kunt u er wel last van hebben. Denk bijvoorbeeld aan water in kruipruimtes of kelders, optrekkend vocht in de muren, verzakkingen, scheurvorming of verdroogde natuur.

Is er een probleem?

Bezorgt het grondwater u overlast, dan is natuurlijk de vraag: hoe komt het en wat kan er aan gedaan worden? Er zijn veel oorzaken mogelijk. Afhankelijk van de oorzaak moet u het probleem misschien zelf oplossen. En anders kunt u terecht bij de gemeente, het waterschap of de provincie. Wie waarvoor verantwoordelijk is, is wettelijk geregeld. In deze brochure leest u waar u met een grondwaterprobleem terecht kunt. Figuur 1 laat de globale taakverdeling zien.

Figuur 1. Taakverdeling grondwaterbeheer

2 Wat kunt u zelf doen?

Als huiseigenaar bent u in eerste instantie zelf verantwoordelijk voor uw eigendom en voor een goede staat van uw woning. Als u grondwaterproblemen heeft, komen eventuele bouwtechnische oplossingen dan ook voor uw eigen rekening. Hierbij kunt u denken aan het waterdicht maken van de vloer, het opvullen van de kruipruimte of in een extreem geval het vervangen van de fundering.

Als u zelf niet de mogelijkheid heeft om u te ontdoen van het overtollig grondwater of om juist een voldoende hoge grondwaterstand rondom uw woning te behouden, is de gemeente verplicht om hier voorzieningen voor te treffen. Tenzij de gemeente hier buitensporig hoge kosten voor moet maken.

Dit zal per geval en per locatie bekeken moeten worden. In sommige gevallen kan de gemeente bijvoorbeeld beslissen dat u moet wachten op groot onderhoud aan de weg of de riolering, zodat de kosten maatschappelijk aanvaardbaar blijven.

Wat doet de overheid?

Sommige grondwaterproblemen blijven niet beperkt tot uw eigen terrein, maar zijn grootschaliger of structureler van aard. In dat geval staat de overheid u natuurlijk terzijde. In de volgende paragrafen kunt u hier meer over lezen.

3 Wat kan de gemeente voor u betekenen?

Als u een vraag of klacht heeft, wilt u graag snel antwoord. De gemeente is daarom voor u als burger het aanspreekpunt. Eventueel vraagt de gemeente aan het waterschap of de provincie om mee te denken.

Structureel probleem?

Gemeenten hebben een wettelijke zorgplicht ten aanzien van grondwater. Dit betekent dat ze maatregelen nemen om structurele grondwaterproblemen in het openbaar gemeentelijke gebied zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken. Maar wat is een 'structureel' probleem? Tijdelijke wateroverlast na een stevige regenbui is niet structureel. Wat wel 'structureel' is, verschilt van gemeente tot gemeente. Dit komt, omdat bodem en grondwatersysteem in elke gemeente net even anders zijn. U kunt bij uw eigen gemeente nagaan hoe zij omgaan met grondwater.

Eén loket

Een belangrijk onderdeel van de zorgplicht is de loketfunctie van gemeenten. Veel gemeenten werken aan de inrichting van een 'waterloket'. Als u een vraag heeft, hoeft u niet meer langs de verschillende instanties, maar kunt u bij uw eigen gemeente terecht. De algemene principes voor hoe gemeenten met uw vragen over grondwater omgaan, zijn overal hetzelfde maar de praktische gang van zaken kan per gemeente verschillen.

Gang van zaken

Uw vragen over grondwater kunnen verschillend van aard zijn: van grondwaterstanden tot een concreet grondwaterprobleem. Als u een klacht heeft, is het belangrijk dat u samen met de gemeente goed omschrijft wat die klacht precies inhoudt, hoelang u daarvan al last heeft en of u weet of anderen in uw nabije omgeving mogelijk dezelfde klacht ervaren. De gemeente stelt vervolgens een onderzoek in, kijkt welke maatregelen er mogelijk zijn en wat die opleveren. Indien nodig bieden het waterschap en/of de provincie de gemeente hierbij een helpende hand.

Niet altijd een oplossing

Helaas kan de gemeente niet altijd het probleem verhelpen. Soms zijn maatregelen simpelweg te duur of er zijn teveel ongewenste neveneffecten. Een bouwkundige aanpassing kan een oplossing zijn, maar die valt meestal onder uw eigen verantwoordelijkheid. Bij grootschalige problemen kan de oplossing bestaan uit het aanpassen van de wijkinrichting of het watersysteem. Zo kunnen hoge grondwaterstanden voorkomen worden door de aanleg van drainage of verlaging van het slootwaterpeil. Te lage grondwaterstanden kunnen worden voorkomen door een netwerk van infiltratiedrains aan te leggen of lekke riolen te vervangen. Wie hierbij aan zet is, volgt uit de wettelijke taakverdeling (zie Figuur 1).

4 Wat is de rol van het waterschap?

Het waterschap is de beheerder van het hele watersysteem in het gebied, inclusief oppervlaktewater (sloten en kanalen) en grondwater. Daarnaast is het waterschap, samen met de provincies verantwoordelijk voor het reguleren van grondwateronttrekkingen. Wel is er een duidelijke taakverdeling tussen waterschap en provincie.

De taken die het waterschap uitvoert zijn:

- Het verlenen van vergunningen voor het permanent onttrekken van grondwater tot een hoeveelheid van 150.000 m³/jaar en niet bedoeld voor bodemenergiesystemen of openbare drinkwatervoorziening.
- Het verlenen van vergunningen voor het tijdelijk onttrekken van grondwater ten behoeve van b.v. bronbemalingen, beregeningen en bodemsaneringen.
- Het afhandelen van meldingen van grondwateronttrekkingen (niet alle onttrekkingen zijn vergunningplichtig)
- Het registreren van onttrekkingen van grondwater in een landelijk registratiesysteem en het uitoefenen van toezicht en actieve handhaving op overtredingen.
- Het waterschap beoordeelt ook de ruimtelijke plannen van gemeenten of er voldoende rekening wordt gehouden met (grond)water. Deze 'watertoets' vormt de verbindende schakel tussen waterbeheer en ruimtelijke ordening.

Grondwaterstanden

Door het instellen van oppervlaktewaterpeilen kunnen de grondwaterstanden worden beïnvloed. Als deze oppervlaktewaterpeilen tot te hoge of juist te lage grondwaterstanden leiden, kan het waterschap dit aanpassen. Hiervoor voert het waterschap eerst een studie uit. Hierin wordt een grondige analyse gemaakt van alle belangen die samenhangen met het grond- en oppervlaktewater in een bepaald gebied. Dit plan kan leiden tot de wijziging van het peilbesluit waarin de hoogte van de oppervlaktewaterpeilen staat beschreven. Op de website van het waterschap vindt u de meest recente informatie over watergebiedsplannen en peilbesluiten.

Onttrekken van grondwater

Als u grondwater wilt onttrekken moet u dit melden bij het waterschap (en in een enkel geval bij de provincie – zie hiervoor paragraaf 5). Meestal kunt u met een melding volstaan, maar in sommige gevallen is een vergunning nodig. Het waterschap neemt in de vergunning voorwaarden op waaraan u moet voldoen en houdt hier toezicht op en handhaaft bij overtredingen. Mochten zich problemen voordoen door het onttrekken, dan kan het waterschap zorgen dat de onttrekking gestopt wordt om een oplossing te zoeken. Hierbij kijkt het waterschap bijvoorbeeld ook naar verontreiniging, verzakking, bodemdaling of gevolgen voor de natuur. Bij het waterschap kunt u nagaan voor welke activiteiten een vergunning nodig is en wanneer u met een melding kunt volstaan.

Om welke onttrekkingen gaat het?

Voor tijdelijke onttrekkingen - ten behoeve van het droog houden van bouwputten of bodemsaneringen - moet u bij het waterschap een vergunning aanvragen of een melding doen. Dat geldt ook voor onttrekkingen voor agrarische doeleinden (gietwater, beregening of veedrenking) of voor industriële toepassingen (minder dan 150.000 kubieke meter per jaar).

Waarom is dit van belang?

Het onttrekken van grondwater kan negatieve effecten hebben. Daarom zijn hier regels voor. Een van de afwegingen hierbij is dat andere belangen niet onevenredig geschaad mogen worden. Andere belangen

zijn bijvoorbeeld natuur, landbouw, bebouwing en bodemenergiesystemen. Ook mag de kwaliteit van het grondwater niet negatief beïnvloed worden.

5 Wat doet de provincie?

De provincie is verantwoordelijk voor de algemene kaders waarbinnen waterschappen en gemeenten moeten werken en voor de kwaliteit van het grondwater. Daarnaast regelt de provincie zaken zoals een schadecommissie voor grondwateronttrekkingen. Ook is zij aanspreekpunt voor de grotere of specifiekere grondwateronttrekkingen.

Wanneer naar de provincie?

In een aantal gevallen gaat de provincie over het verstrekken en handhaven van vergunningen voor grondwateronttrekking. Die gevallen zijn:

- grondwateronttrekkingen voor openbare drinkwatervoorzieningen;
- onttrekkingen van meer dan 150.000 kubieke meter per jaar voor permanente (bijvoorbeeld industriële) doeleinden;
- onttrekkingen met bijbehorende infiltraties ten behoeve van bodemenergiesystemen.
- Rondom drinkwaterwinningen zijn grondwaterbeschermingsgebieden ingesteld. Voor bepaalde activiteiten moeten in deze gebieden een melding plaatsvinden of een vergunning worden aangevraagd bij de provincie.

Adviescommissie

De provincies hebben samen een onafhankelijke schadecommissie ingesteld. Deze Commissie bestaat uit deskundigen die de effecten van grondwateronttrekkingen en omvang van daaruit voorkomende schade kunnen onderzoeken. Zij kunnen via een verzoek aan de provincie door derden worden ingeschakeld als het vermoeden bestaat dat men schade ondervindt als gevolg van een grondwateronttrekking.

6 Meer weten?

Wilt u meer weten over grondwater? Meer informatie vindt u op de website van uw gemeente en de sites van de verschillende overheden:

- Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden, www.destichtserijnlanden.nl
- Waterschap Amstel, Gooi en Vecht: www.agv.nl
- Waterschap Rivierenland: www.waterschaprivierenland.nl
- Waterschap Vallei en Eem: www.wve.nl
- Provincie Utrecht: www.provincie-utrecht.nl
- Vitens: www.vitens.nl
- Oasen: www.oasen.nl

Colofon

Deze brochure is een uitgave van de provincie, de waterschappen en de waterleidingbedrijven

Tekst en samenstelling

Provincie en waterschappen

Fotografie en illustraties

Provincie Utrecht

Vormgeving

Del Puerto Design

Drukwerk

Multi Media Centrum provincie Utrecht

Oplage

1500 ex.

December 2009

provincie :: Utrecht

Waterschap
Amstel, Gooi en Vecht

WATERSCHAP
Vallei&Eem

Waterschap
Rivierenland

oaseo

Vitens

HOOGHEEMRAADSCAP
DE STICHTSE
RIJNLANDEN